

MINTIQA Û NÊWEŞXANEYÊ MA DE ONKOLOJÎYÊ TUTAN

Dr. Tülin Savaş

Pispora Tenduristî û Nêweşîya Tutan

Nêweşxaneyê Nêweşîyanê Tutan yê Dîyarbekirî

WEXTÊ TUTÎTÎYE DE MUHÎMÎYA QANSERÎ

- ❑ Rêjeya tedawîkerdişî zêde ya
- ❑ Emro ke texmîn beno, hîna derg o
- ❑ Welatanê ke aver şinê de (gelişmekte olan ülkeler) rêjeya qanserî ra başbîyayîşî hîna tay a
- ❑ Welatanê ke aver şinê de qeydkerdişê (kayıtları) qanserî qîm nêkenê
- ❑ Îstîfadekerdişê sihetî de kêmanî

EPÎDEMÎYOJÎ

- ❑ Wextê tutîtiye de insidansê qanserî: 150/1.000.000
- ❑ Welatê ma de her serre di-hîrê hezarî tutî teşxîso newe yê qanserî benê
- ❑ Mintiqaya ma de ameyîşê dinya yê tutan û nufûsê emrê 0-18î zaf zêde yo.
- ❑ Nufûsê Dîyarbekirî û bajarane dorûverê ey teqrîben 10 mîlyonî yo.
- ❑ Nufûsê emrê 0-18î texmînen panc mîlyonî yo.
- ❑ Her serre texmînen 750 tutan de teşxîso newe yê qanserî beno.

EPIDEMIOLOJÎ

- ❑ Bi îhtîmalê 450 ra 1 hetanî 600 ra 1 beno ke 15 serranê verênan de nêweşîya qanserî pêşkarê tutan bibo
- ❑ Merdimanê pîlan de tedawîya umûmî ya qanserî se ra şeştî û hîrê (% 63) ya.
- ❑ Tutan de tedawîya umûmî ya qanserî se ra heştay-neway (% 80-90) a.
- ❑ Texmîn beno ke dinya de qasê 20 mîlyon nêweşê qanserî estê.

EPÎDEMÎYOLOJÎ

- Serranê 1960yan de tutanê qanserinan de ganemendişê 5 serran: % 28 o.
- Ewro, tutanê qanserinan de ganemendişê 5 serran: % 80 ra cor o.
- Muqayeseyê rêzkerdişê mortalitayê umûmî:

DYA de

1-Qezayî

2-Qanser

3-Anomaliyê konjenîtalî

Tirkîya de

1-Enfeksiyonî

2-Nêweşîyê qelbî

3-Qezayî

4-Qanser

TEDAWÎYA QANSERÎ

- ❑ Vayî ya
- ❑ Zehmet a
- ❑ Wext gêna
- ❑ Tim û tim keyfê merdimî nêana
- ❑ Merkezê tewr nêzdî yê onkolojiyê tutan 500 km dûrî yê.
- ❑ Zehmetîyê ke wareyê sosyalî, ekonomîkî û însanî vejîyenê vernîya merdimî

SERVÎSÊ ONKOLOJÎYA PEDIATRÎKE

- ❑ Nêweşxaneyê mintiqa û welatî de nêweşxaneyê tutan o tewr pîl Nêweşxaneyê Nêweşîyanê Tutan yê Diyarbekirî yo
- ❑ Servîsê onkolojîya pediatrike bi kapasîteya 14 nivînan (Awanbîyayîş: Êlule 2009)
- ❑ Kabîneya amadekerdişê kemoterapî, mîkroskobê roşnî, sîstemê dosyakerdiş û qeydkerdişê qanserî esto.
- ❑ **KÊMANÎ**
- ❑ Tayê rojan kê mîmendîşê hûmara nivînan
- ❑ Peydakerdişê tayê îlacanê kemoterapî de antişê zehmetîyan

---

ONKOLOJİ SERVİSİ

KEMANÎ

- ❑ Tayê tedawî û tehqîqkerdişanê sey MIBG, VMA ya îdrarî û radyoaktif-I de çinbîyayîşê modalîteyan
- ❑ Gama ke hewceyî pê bena, peydanêbîyayîşê gonî û mehsulanê aye
- ❑ Çinbîyayîşê îmkananê radyolojîyê teşebuskarîye (Girişimsel radyoloji)
- ❑ Çinbîyayîşê unîteyê patolojî
- ❑ Derbarê babetanê ke tîya behsê înan beno de kê mîmendişê destegê unîversîte.

ÎSTATÎSTÎKÊ SERRÊK

- ❑ **Êlula 2009î ra hetanî tebaxa 2010î**
- ❑ Nêweşê ke tesbît biyê: 296
- ❑ Nêweşê ke unîteyê ma da teşxîs biyê: 159
- ❑ Nêweşê ke merkezanê bînan de teşxîs biyê la taqîbkerdiş û tedawîya înan unîteyê ma de biyê: 137
- ❑ Emr: 3 rojan ra hetanî 17.7 serran
- ❑ Emro mîyanek: 13.4
- ❑ Cinsîyet: 165 lajî, 131 kênayî
- ❑ Nêweşê ke merdê (ex biyê): 14

GOREYÊ TEŞXÎSAN RA REQEMÎ

- ❑ Lenfomalî: 49 (% 16.5)
- ❑ Tumorê sîstemê sinirî yê santralî: 37 (% 12.6)
- ❑ Hemanjiomî: 35 (% 11.8)
- ❑ Tumorê wilmsî: 27 (% 9.2)
- ❑ Neurofibromatozî ya Tîp 1: 26 (% 8.7)
- ❑ Neuroblastomî: 19 (% 6.4)
- ❑ Tumorê yolk sacî: 17 (% 5.7)
- ❑ Tumorê nermgoştî: 15 (% 5.7)
- ❑ Tumorê estikan: 14 (% 4.7)
- ❑ Histiyositozê hucreyênê langerhansî: 9 (% 3.1)

-
- ❑ Retinoblastomî: 7 (% 2.3)
  - ❑ Tumorê kezebe: 5 (% 1.7)
  - ❑ Kolon ca: 3 (% 1.7)
  - ❑ Yê bînî: 33 (% 11.1)
  - ❑ Pêropîya: 296 (% 100)

GOREYÊ BAJARAN RA REQEMÎ

- Dîyarbekir: 181 (% 61)
- Mêrdîn: 28 (% 9.3)
- Şirnex: 21 (% 7.1)
- Batman: 20 (% 6.7)
- Sêrt: 13 (% 4.3)
- Riha: 11 (% 3.7)
- Bidlîs: 8 (% 2.7)
- Semsur: 4(% 1.3)
- Mûş: 4 (% 1.3)
- Wan: 4 (% 1.3)
- Bursa: 1 (% 0.3)
- Antakya: 1 (% 0.3)
- Pêropîya: 296 (% 100)

PÊŞNÎYAZÎ

- ▣ Seba ronayîşê yew Merkezê Onkolojîyê Tutan o tam muteşekil ke do xizmetê heme mintiqa bikero cad kerdiş
- ▣ Seba caardişê îhtiyaciya doktor, wasita û cîhazanê ke waranê pisporîya eleqedarê babete de benê cad kerdiş

SIPAS...